అమూల్‌తో రాష్ట్రప్రభుత్వ ఒప్పందం
సహకార పాడిరంగాన్ని బడాపరిశ్రమలకు అప్పగించే పథకం

ఆంధ్రప్రదేశ్ పాడిరంగంలోకి గుజరాత్‌కు చెందిన అమూల్‌ను ప్రవేశపెడుతూ రాష్ట్రప్రభుత్వం ఒప్పందం చేసుకుంది. 2020 డిసెంబర్ 26 నుండి అమూల్ నిర్వహణలో రాష్ట్రంలో పాలసేకరణ ప్రారంభమైంది. దీనికి 'ఏపి-అమూల్ పాలవెల్లువ పథకం'గా పేరు పెట్టారు. ప్రయోగాత్మకంగా మొదట కడప, చిత్తూరు, ప్రకాశం జిల్లాలలోని 400 గ్రామాల్లో ఈ పథకాన్ని అమలుచేసి క్రమంగా రాష్ట్ర వ్యాపితంగా 9,900 గ్రామాలకు విస్తరించ నున్నట్లుగా ప్రభుత్వం పేర్కొంది.

ఈ పథకం ద్వారా పాడిరైతులకు గిట్టుబాటు ధం కల్పించటంతోపాటు, వినియోగదారులకు నాణ్యమైన పాలు, పాల ఉత్పత్తులు అందజేస్తామని చెబుతున్నారు. రాష్ట్రంలోని మిగిలిన డెయిరీల కంటే, అమూల్ భాగస్వామ్యంతో సాగించే ఈ పాలసేకరణలో లీటర్‌కు 5 రూ॥ నుండి 7 రూ॥ వరకు పాడి రైతులకు అదనపు ఆదాయం లభిస్తుందంటున్నారు. అమూల్‌కు వచ్చే లాభాల్లో నుండి ఏటా రెండు విడతల్లో పాడిరైతులకు బోనస్ కూడా చెల్లిస్తారని వూరిస్తున్నారు. ఈ పథకం అమలుకుగాను రాష్ట్రప్రభుత్వం 6551 కోట్ల రూ॥ల ప్రజాధనాన్ని వెచ్చించి ఆటోమేటెడ్ పాలసేకరణ కేంద్రాలు, బల్క్‌మిల్క్ కూలింగ్ యూనిట్లు, ప్రాసెసింగ్ యూనిట్లు ఏర్పాటు చేస్తుందని పేర్కొన్నారు.

జగన్ అధికారంలోకి వచ్చేముందు సాగించిన పాదయాత్ర సందర్భంగా తాను అధికారంలోకి వస్తే ప్రతి పాడిరైతుకు లీటర్‌కు 4 రూ॥ అదనపు ఆదాయం లభించే విధంగా చర్యలు చేపడ్తానని వాగ్దానం చేశాడు. తీరా అధికారంలోకి వచ్చాక రాష్ట్రంలోని సహకార డెయిరీ వ్యవస్థను, ఇప్పటికే ప్రాచుర్యంలో వుండి ప్రజలకు చేరువైన విజయ, సంగం, విశాఖ వంటి సహకార సంఘాలను ప్రోత్సహించటానికి బదులు, గుజరాత్ అమూల్‌తో రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే ఒప్పందం చేసుకొని 'ఏపి-అమూల్ పాలవెల్లువ పథకాన్ని' ప్రారంభించారు.

'అమూల్' నేపథ్యమేమిటి?

గుజరాత్ రాష్ట్రం-ఆనంద్ ప్రాంతంలోని పాల సహకార సంఘంగా ప్రారంభమైనదే అమూల్(ఆనంద్ మిల్క్ యూనియన్ లిమిటెడ్). దేశంలో శ్వేత విప్లవాన్ని(పాల ఉత్పత్తిని పెంచటాన్ని) కేంద్రప్రభుత్వం 1970లలో ప్రారంభించి, 1990ల వరకూ మూడుదశలుగా అమలు చేశారు. ఈ కాలంలో పాల ఉత్పత్తి గతంకంటే మూడు రెట్లు పెరిగింది.

దీనిలో భాగంగా డా॥కురియన్ ఆధ్వర్యంలో గుజరాత్‌లో పాడిపరిశ్రమ సహకారరంగంలో బాగా విస్తరించింది. గుజరాత్ రాష్ట్ర పాడి సమాఖ్యలో భాగంగా ప్రారంభమైన అమూల్, రాష్ట్ర పరిధులు దాటి ఈనాడు 11 రాష్ట్రాలకు పాల ఉత్పత్తులను సరఫరా చేస్తోంది. పాకిస్థాన్, శ్రీలంక తదితర ఇరుగుపొరుగు దేశాలకు ప్రధాన పాడి ఉత్పత్తుల ఎగుమతిదారుగా అమూల్ ఆవిర్భవించింది.

అమూల్ డెయిరీ పరిశ్రమ దేశంలో వ్యవస్థీకృత పాడిరంగంలో మూడవ వంతును ఆక్రమించి, గుత్తాధిపత్యం కల్గి వుంది. ప్రపంచంలోని అతిపెద్ద 20 పాల పరిశ్రమల జాబితాలో అమూల్ 15వ స్థానంలో వుంది. అమూల్ ఇంకెంత మాత్రమూ పాడిరైతులు సభ్యులుగా కలిగివున్న, సహకారరంగానికి చెందిన యూనియన్‌గా గాక, కార్పొరేట్ పరిశ్రమ తరహాలో లాభార్జన వేటలో వుంది. కరోనా లాక్‌డౌన్ కాలంలో అనేక చిన్నడెయిరీలు మూతబడినప్పటికీ

అమూల్ 16 శాతం లాభాలార్జించింది. అదేకాలంలో గుజరాత్‌లో పాడిరైతులు తీవ్రనష్టాల పాలయ్యారనే విషయం గమనంలో వుంచుకోవాలి.

ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనే అమూల్ చొరబాటు

2005 సం॥లో హైదరాబాద్‌లో అమూల్ ప్రవేశించి తన కార్యకలాపాలు ప్రారంభించింది. అప్పటికే రంగంలో వున్న సహకార డెయిరీలు అందిస్తున్న ధరకంటే 2 రూ॥ తక్కువ ధరకే వినియోగదారులకు పాలను సరఫరా చేసింది. ఈ పోటీలో నిలిచేందుకు సహకార, చిన్న ప్రైవేటు డెయిరీలు కూడా వినియోగదారులకు పాల అమ్మకం ధరను తగ్గించాయి. ఇది తాత్కాలికంగా వినియోగదారులకు లాభించేదిగా అన్పించింది. అయితే స్థానిక డెయిరీలు ఈ లోటును పూరించుకోవటానికి పాడిరైతులకు ఇచ్చే (పాలసేకరణ) ధరను తగ్గించాయి. దీనితో పాడిరైతులు తీవ్రంగా నష్టపోయారు. ఈ ఒడిదుడుకులకు తట్టుకోలేక సహకార డెయిరీలు, చిన్నస్థాయి ప్రైవేటు డెయిరీలు కొన్ని మూతబడ్డాయి. అమూల్‌తోపాటు మార్కెట్‌ను అధికభాగం చేజిక్కించుకున్న ఒకటి, రెండు పెద్ద పరిశ్రమలు నిలదొక్కుకున్నాయి. వీళ్ళు కుమ్మక్కై పాడిరైతుల వద్ద పాలసేకరణ ధరను దిగకొయ్యటంతోపాటు, వినియోగదారునికి హెచ్చు ధరలకు పాలను, పాల ఉత్పత్తులను అమ్ముకొని లాభపడ్డారు. ఈ ఉదాహరణ మన కళ్ళెదుటే వుంది.

ఇక ప్రభుత్వ మద్దతు కూడా వుంటే పాల ఉత్పత్తి, సేకరణ, సరఫరా, పంపిణీలపై సులభంగా ఆధిపత్యం వహించటం సాధ్య మౌతుంది. అమూల్ అనేక రాష్ట్రాలలో తన వ్యాపార కార్యకలాపాలు సాగిస్తున్నా, ప్రస్తుత ఏపి ప్రభుత్వం మినహా మిగిలిన రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలేవీ అమూల్‌కు ఎదురు పెట్టుబడి పెట్టి, మౌలిక వసతులు కల్పించలేదనేది గమనార్హం.

అంతర్జాతీయ గుత్తాధిపత్యానికి మాత్రం వ్యతిరేకత

చిన్నరైతులు, వ్యవసాయ కూలీలు (ముఖ్యంగా గ్రామీణ మహిళలు); మధ్య తరగతి వినియోగదారులు, చిన్నవ్యాపారులు, రైతులు సభ్యులుగా వున్న సహకార సంఘాలతో– పాడిరంగంలో అత్యధికభాగం దేశవాళీ మార్కెట్ స్వభావం కలిగి వుంటుంది. వ్యవసాయ అనుబంధ రంగంగా పరిగణించే పాడిరంగం వాటా వ్యవసాయ ఉత్పత్తిలో 22 శాతంగా వుంది.

ఈ విశాలమైన పాడిరంగాన్ని ఆక్రమించి లాభాలు దండుకోవటానికి ప్రైవేటు, బహుళజాతి కంపెనీలు ఈ రంగంలోకి ప్రవేశించాయి. నూతన ఆర్థిక విధానాల అమలుతో పాలకులు పాడి సహకార సంఘాలకు ప్రభుత్వ మద్దతును క్రమంగా తగ్గించివేశారు. పాలరంగంలో స్వేచ్ఛాయుత పోటీ పేరిట ప్రైవేటు డెయిరీలకు అనుమతినిచ్చారు. నూతన సాంకేతిక పరిజ్ఞానంతో పాల దిగుబడిని పెంచి, రైతుల ఆదాయాన్ని పెంచవచ్చనే వాదనలతో ఇవి ముందుకు వచ్చాయి. ఆచరణలో రైతులను దగాచేశాయి.

పాడిరంగంలోకి పాలకులు నూరుశాతం విదేశీ పెట్టుబడి ప్రవేశాన్ని ఆమోదించటంతో, బహుళజాతి పాలపరిశ్రమలకు మార్గం మరింత సుగమమైంది. నిల్వ సామర్థ్యం అధికంగా కలిగివుండి, విస్తృతంగా మార్కెట్ చేయగల పరిజ్ఞానం వీటికుంది. విదేశాలలో గుట్టలుగా పోగులుపడి నిరుపయోగంగా వున్న పాల పొడిని బహుళజాతి సంస్థలు దిగుమతి చేసుకొని పాలను తయారుచేసి మనదేశంలో అమ్మకాలు సాగించి అధిక లాభాలు గడిస్తుండగా, పాడి రంగంపై ఆధారపడిన కోట్లాదిమంది జీవనోపాధి ప్రశ్నార్థకమౌతోంది. అంతర్జాతీయంగా బహుళ జాతి పాల ఉత్పత్తి సంస్థల ఈ గుత్తాధిపత్యాన్ని, స్థానిక పరిశ్రమలను ధ్వంసం చేసే చర్యల్ని వ్యతిరేకించిన అమూల్, దేశీయంగా తాను తిరిగి అదే విధానాన్ని అనుసరిస్తోంది.

రాష్ట్రంలో పాల సహకార సంఘాల పరిస్థితి

వ్యవసాయమే సంక్షోభంలో నుండటంతో గ్రామాల్లో పశువులకు మేత కూడా కరువౌతోంది. గతంలో లాగా పాడిగేదెలు, పాడి చేస్తున్న వారి సంఖ్య క్రమంగా తగ్గుతోంది. పశువుల దాణా ధరలు అధికమవటం, మారుమూల ప్రాంతాలలో పాలసేకరణ చేయకపోవటం, సహకార సంఘాల పాలకవర్గాలలో వృధా ఖర్చులు, ఆర్థిక నిర్వహణలో పారదర్శకత లోపించటం, రైతాంగానికి చెల్లింపులలో జాప్యం చేయటం, వినియోగదారులకు తరచూ ధరలు పెంచటం, ప్రైవేటు డెయిరీలతో పోటీ నెదుర్కొంటూ వుండటం, సహకార యూనియన్‌లలో అధికార రాజకీయ పార్టీల జోక్యం, ప్రభావం, వత్తిళ్ళు...వెరసి పాల సహకార సంఘాలు ఇబ్బందుల నెదుర్కొంటూ కొనసాగుతున్నాయి. ఈ లోపాలు ఎన్ని వున్నప్పటికీ పాడిరైతులకు- ముఖ్యంగా గ్రామీణ పాడి మహిళలకు- వ్యవసాయం గిట్టుబాటుగాని ఈ రోజుల్లో కూడా, పాడిరంగం ఏదోమేరకు ఆసరాగా నిలుస్తున్న మాట వాస్తవం. ప్రభుత్వాలు చిత్తశుద్ధి ప్రదర్శిస్తే సహకార యూనియన్‌ల కార్యకలాపాలను విస్తరించి, పాలసేకరణను గణనీయంగా పెంచటం సాధ్యమౌతుంది. ఇది గ్రామీణ పాడి రైతులకేగాక, పాల వినియోగదారులకు కూడా ప్రయోజనకరంగా వుంటుంది. కానీ ఈనాటి పాలకులనుండి దీనిని ఆశించటం అత్యాశే అవుతుందని మరోమారు స్పష్టమౌతోంది.

అమూల్‌కు తోడ్పాటు-సహకార డెయిరీలకు గ్రహపాటు

'ఏపి-అమూల్ పాలవెల్లువ' పథకం అమలులో భాగంగా రాష్ట్రప్రభుత్వం రానున్న కాలంలో మౌలిక వసతుల కల్పనకోసం 6551 కోట్ల రూ॥ ఖర్చు చేయనుందని ప్రకటించారు. అస్తుబిస్తుగా నడుస్తున్న రాష్ట్రంలోని పాల సహకార యూనియన్‌లకు ఈపాటి తోడ్పాటు నందిస్తే, అవి వాటి కార్యకలాపాలను విస్తరించటంతోపాటుగా, మెరుగుపరుచుకుంటా యనేది వాస్తవం. అంతేగాదు, ఇప్పటికంటే పాడిరైతులకు ఖచ్చితంగా మెరుగైన సేకరణ ధర నందించటంతో పాటు వినియోగదారులకు హేతుబద్ధమైన ధరలకు పాలు, పాల ఉత్పత్తులు అందుబాటులోకి తెస్తాయి కూడా! ఈ ప్రయోజనాలు కాదని అమూల్ వంటి సంస్థలను ఆహ్వానించటం వెనుక సహకార వ్యవస్థను దెబ్బతీసే రాజకీయ ఉద్దేశ్యంతోపాటు పాలకుల స్వార్థ ప్రయోజనాలు కూడా మిళితమై వున్నాయి.

ఇక్కటితో ఆగబోవటంలేదు

పాలు, పాల ఉత్పత్తుల తయారీ రంగంలోకి విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడులను ఆమోదించటంతో వివిధ సామ్రాజ్యవాద దేశాల బడా పాలపరిశ్రమలు భారతదేశంలోకి వస్తున్నాయి. ఇతర రంగాలకంటే భిన్నంగా డెయిరీ ప్రాసెసింగ్ పరిశ్రమకు పాలసేకరణే పెద్ద సమస్య. ఒకటి, రెండు గేదెలను పెట్టుకొని పాడి చేసుకునే గ్రామీణులెందరి నుండో పాలను సేకరించాలి. చెడిపోకుండా నిల్వచేయాలి. సహకారం రంగంలోనూ, చిన్న ప్రైవేటు రంగంలోనూ పాల ఉత్పత్తిదారులు దశాబ్దాల తరబడి కృషిచేసి ఇలాంటి నెట్‌వర్క్‌ను (ఏర్పాటును) అమర్చుకున్నారు. విదేశీ కంపెనీలు మనదేశంలో ఇలాంటి 'ఏర్పాటు' చేసుకోవటం చాలా శ్రమ, ఖర్చుతో కూడుకున్నదేకాక నమ్మకం పెంపొందించుకునేందుకు చాలా కాలం వేచివుండటానికి కూడా సిద్ధపడాలి.

అందుకే ఈ రంగంలోకి విదేశీ కంపెనీలు దొంగదోవల్లో ప్రవేశిస్తున్నాయి. ఇప్పటికే చాలా స్థానిక పాడిపరిశ్రమల్లో ఇతర దేశాల పాడి పరిశ్రమలు వాటాలను కొనుగోలు చేశాయి. అమెరికాలో పెద్దదైన కార్లైల్‌గ్రూపుకు చెందిన కంపెనీ 2011లో స్థానిక తిరుమల డెయిరీలో 20శాతం వాటా కొనుగోలు చేసింది. 2012లో ఫ్రాన్స్‌కు చెందిన పాలకంపెనీ డానోన్ కూడా దీనిలో వాటాలు కొన్నది. ఫ్రెంచ్ కంపెనీ లాక్టాలిస్ గత ఐదేళ్ళలో తిరుమల, అనిక్, ప్రభాత్ డెయిరీలను స్వాధీనం చేసుకున్నది. 2013 నుండి భారత్ సహా వివిధ దేశాల పాడి ఉత్పత్తుల సంస్థలతో 41 ఒప్పందాలను కుదుర్చుకున్నది. ధాన్య వ్యాపార గుత్తసంస్థ కార్గిల్‌కు చెందిన కంపెనీ నెల్లూరు కేంద్రంగా వున్న దొడ్ల డెయి

రీలో ఒకటిన్నర కోట్ల డాలర్ల పెట్టుబడి పెట్టింది. బహుళజాతి కంపెనీ ఐటిసి, స్విట్జర్ల్యాండుకు చెందిన నెస్లేలు, పాల ఉత్పత్తితో అతిపెద్ద కంపెనీ ఫాంటెర్రా ఈ రంగంలో ఇప్పటికే ప్రవేశించాయి. ఫలితంగా, ఇతర అనేక రంగాలలో వలెనే క్రమంగా యావత్తు పాడిపరిశ్రమను ఈ పరిశ్రమలు తమ చేజిక్కించుకొని పాడిరైతులను, వినియోగ దారులను-రెండువైపులా-మరింతగా దోచు కుంటాయి. 'అమూల్' ప్రయాణం కూడా ఆ వైపుగానే సాగుతూండటం ఆశ్చర్యం కాదు.

పాడిరైతులు సంఘటితంగా నిలవాలి

పాలు ప్రజలకు అందవలసిన ఓ అవసరమైన పోషకాహారం అయినప్పటికీ దీనిని అత్యధిక ప్రజల వద్దకు సరఫరా చేయటం కాని, పాలను ఉత్పత్తి చేసే పాడిరైతులకు గిట్టుబాటు ధర ఇవ్వటంకాని, బడాపరిశ్రమ యజమానులు చేయరు. వారి దృష్టిలో పాలు, పాల ఉత్పత్తులు -కొనుగోలు, అమ్మకం సాగించి, లాభాలు గడించే సరుకులు మాత్రమే.

రాష్ట్రంలో 4 కోట్ల 12 లక్షల లీటర్ల పాల ఉత్పత్తి జరుగుతోందని, దీనిలో సహకార, ప్రైవేటు డెయిరీలు 69 లక్షల లీటర్లను సేకరిస్తుండగా, 2 కోట్ల 19 లక్షల లీటర్ల పాలను చిన్నవ్యాపారులు కొనుగోలు చేస్తున్నారని, మిగిలిన పాలను స్థానికంగా వినియోగిస్తున్నారని ప్రభుత్వం గణాంకాలు విడుదల చేసింది. కనుక ఈ మొత్తం మార్కెట్లో సింహ భాగాన్ని చేజిక్కించుకునేందుకు ప్రభుత్వ దన్నుతో అమూల్ రంగంలోకి వచ్చిందని తేటతెల్ల మౌతోంది. తాత్కాలికంగా వారు చూపే ఆశలు, ప్రలోభాలకు పాడిరైతులు లోనుకాకుండా, సంఘటితంగా నిలవటం ద్వారానే సహకార పాడి సంఘాలను నిలుపుకోవటం సాధ్యమౌతుంది.